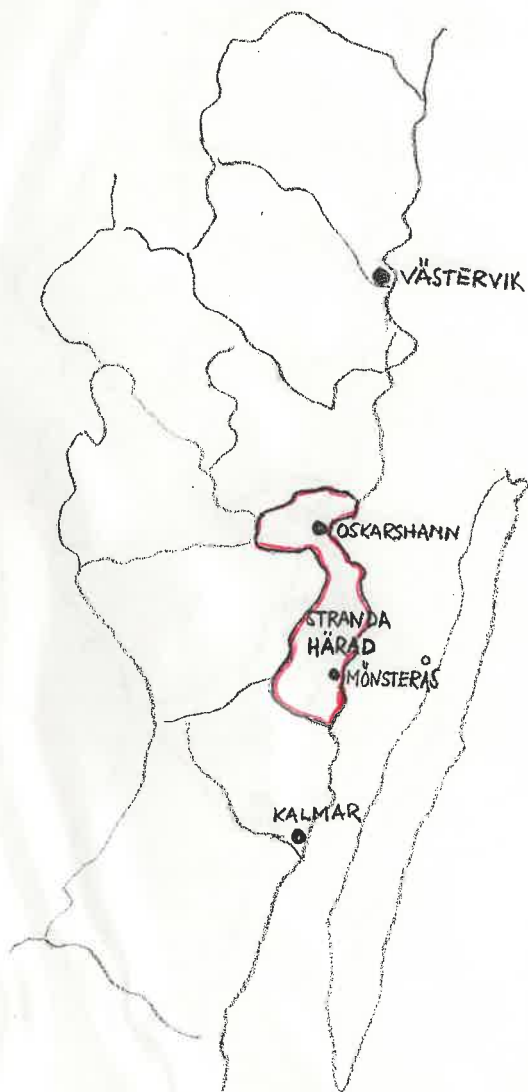

Småland
Kalmar län
STRANDA HÄRAD

Stranda härad omfattar socknarna:

Oskarshamn
Döderhult
Påskallavik
Mönsterås
Ålem

STRANDADRÄKTEN, kvinnlig

Dräkten rekonstruerades 1963.

Dräkten kallas "sommardrätt" och de olika dräktdelarna går tillbaka på original funna i Mönsterås och Döderhult från slutet av 1700-talet och början av 1800-talet.

Dräkten består av midjekjol och långärmad tröja av på längden randat handvävt halvlinne med ränder i rött, gult, blått, grönt och vitt mot vit botten.

Förklädet, handvävt, av oblekt bomullstyg med mönstervävda rutor och broderad bård.

Halskläde, kvadratisk, av samma material som förklädet och med broderi på snibben baktill.

Bindmössa av gråblå kyprad bomullsväv med broderat stycke av vit tyll.

Historik

Tyget till tröjan och kjolen har vävts efter ett prov, som hittats i Mönsterås. Även halsklädet och förklädet kommer från Mönsterås, medan hättan härstammar från Döderhult. Broderiet på halsklädet och förklädet är efter original av nättelduk från Mönsterås.

Tröj- och kjoltyget ägs i original av fru Svea Edin, Timmernabben. Det finns endast i två små smala remsor omkring 20 cm långa och har suttit som inplock, liknande flossaknutar i en gammal trasmatta hos Anna-Maria Andersdotter.

Anna-Maria Andersdotter föddes den 10/11 1849 i Ingebo, Mönsterås. Äldsta barn till nämndeman Anders Johansson, född 2 april 1816 och hans hustru Stina-Kajsa, född Nilsdotter, född 3 februari 1827. Deras förfäder har så långt kyrkböckerna visat, varit bosatta i Stranda härad sedan år 1670, eller 80-talet, då Anna-Maria Andersdotters farfars farfars far föddes. Fru Svea Edin fick som barn plocka ur tygremsorna och ha dem som mattor i sitt lekhus. De har sedan följt med hennes dockmöbler och leksaker och hittades igen vid vindsröjning omkring 1943 och lades då undan tillsammans med gamla vävprover, då fru Edin tyckte de var vackra. Tygprovet är handvävt av hemspunnet garn både till varp och inslag.

Fru Edin fick originalschalen som 18-åring av Anna-Maria Andersdotter. Schalen är vävd av tågor och brännässlor. Stjälkarna av dessa behandlades ungefär som lin. Tyget kallades nättelduk (de gamla kallade nässlorna för nättlor). Schalen är rikt broderad med tambursöm, troligen tillverkad i mitten eller slutet på 1700-talet, då detta sömsätt användes.

Anna-Maria har själv sagt att hon fått den hemma, men att den var fel sydd när det ena hörnet var broderat på avigsidan. Hon visste troligen ej att det var en schal, som vid användning viktes dubbel i tresnibb, så att mönstret då kom rätt.

Nuvarande ägaren fick den tillsammans med en del hemvävda dukar m.m. när hon tyckte att mönstret var vackert.

Mössan äges av Margaretha Björnesund, Björnhult, Döderhult, som erhållit den av sin mormor, Maria Lovisa Jonsson, född omkring 1846 i Skrikebo, Döderhult. Hennes förfäder har varit bosatta i Döderhult sedan slutet av 1700-talet. I Maria Jonssons hem fanns en hel serie mössor, en blå, en svart, en skär samt en mössa av tryckt brun kattun som blivit modellen till Strandadräktens mössa.

De övriga mössorna är tyvärr skingrade i släkten. Stycket är försett med en vacker träd tyllspets och i kanten en smal knypplad uddspets. Mössan till detta stycke var av ljusblått siden med kedjesömbroderi och blev ej bra till dräkten.

Mössan med stycke har ägts av Kristina Sofia Lindqvist född i februari 1825 i Lindersmåla.

Smycket eller spännet kommer från samma hem som schalen och tygproverna och har samma ägare tillbaka i tiden. Det är handgjort av silver med tillverkarens stämpel, men har ingen silverstämpel, kanske beroende av spännet ej godkänts. Är det äldre än från 1759, då silverstämplingen blev enhetlig, borde det ändå ha åldermansranka på baksidan om det godkänts av åldermannen i silverskrået.

Spännet fanns alldeles svart i en ask med gamla kanppar och nuvarande ägaren fick det som barn att leka med. Ingen visste väl då att det var silver, det liknade mest svart bleckplåt.

Kjol
halvlinne
L 73 cm

Kjol av halvlinne med smala ränder på längden i färgerna blått, grönt, gult, rött och vitt mot benvitt botten. Kjolen är sydd i ett stycke med söm i vänster sida med ett 22 cm långt sprund upptill med fastkastad fodersficka. Kjolen är rynkad mot en 1,5 cm bred linning, som knäpps i vänster sida i sprundet med hakar och hyskor.

Kjolen har en 10 cm bred fäll som är uppsydd för hand. Dess längd bör vara 20 cm från golvet.

Tröja
halvlinne
L 43 cm

Tröja av samma tyg som kjolen med långa ärmor och skört i ryggen.

Ryggen har 3 längsgående sömmar, som nästan går ihop nedtill, och avslutas med ett skörtveck. Sidosömmar saknas, men nedtill i sidan är en kil infälld med en tvärsöm upptill, som bildar ett skört.

Framstyckena är sydda med bröstskärning, som går uppifrån axeln ända ned till nedkanten. Framstycket häktas ihop kant i kant med hakar och hyskor.

Rund halsringning som går ned i en spets framtill. Halsringning och framkanter är fodrade med vit kyprad bomullsväv, som är vändsydd kant i kant

med västtyget och stofferat för hand. Ryggen är fodrad med samma bomullstyg, även det stofferat för hand.

Långa ärmor med två sömmar, en upptill i ryggen under axeln och en framtill nästan i ärmhålan. Ärmen är något rynkad upptill mot axeln och smalnar av nedtill vid armleden, där den är uppvikt med en 3 cm bred fäll, sydd för hand.

Tröjan är i nedkanten fällad förhand med en 0,5 cm bred fäll. Knytes i midjan med ett bomullsband, fastsytt på baksidan med 3 hakar, som hakas fast i kjolen.

Halskläde
bomull
60 x 62 cm

Halskläde, kvadratisk, som vikes i tresnibb vid påsättningen, handvävt oblekt bomullstyg med vävda kvadratiska rutor som mäter 5,5 x 5,5 cm.

Yttersta snibben är broderad med 3 små blomkvistar med 3 blommor på varje kvist. Tambursöm med oblekt bomullsgarn.

Halsklädet är fällat för hand med en 0,5 cm bred fäll.

Förkläde
bomull
L 68 cm

Nedkantens bredd: 79 cm
Knytbandens längd: 160 cm

Förkläde av oblekt handvävt bomullstyg med vävda rektangulära rutor som om vartannat mäter 5,5 x 3 cm och 5,5 x 2 cm och nedtill, 10 cm från nedkanten, en bård med rutor som är 5,5 x 5,5 cm med en broderad blomkvist i varje ruta i oblekt bomullsgarn, tambursöm (samma broderi som på halsklädet).

Förklädet är rynkat mot en 2,5 cm bred linning som knytes i ryggen. Långsidorna har en 0,5 cm bred handsydd fäll och nedkanten en 1,3 cm bred fäll.

Förklädet bör vara 5 cm kortare än kjolen.

Bindmössa
bomull

Bindmössa, rundkullig mössa, överspänd med gråblå kyprad bomullsväv. Fodrad med vit siden. 8 lagda veck i nacken mot varandra, 4 på varje sida om sömmen.

Stel rosett i nacken: längd 10,5 cm, höjd 2 cm.

Söm från pannan till nacken. Sömmen och kanterna är fästade med prickstygn.

Vitt bomullsband (bredd 1 cm) i vilket det s.k. stycket sitter. Stycket är något rynkat och består av vit bomullstyll som är broderad med vitt moulinégarn. Broderad genom trädning, blommor och blad. Kantat med en smal knypplad kantspets, 1 cm bred.

Mössan saknar broderi.

Brosch
silver

Höjd 2,8 cm
Längd 6,1 cm

Silverbrosch bestående av två kvadrater, 3 x 2,8 cm, med avhuggna hörn. Kvadraterna sammanhålls med ett fastlödat silverband.

Garnerade med sick-sackbårder och små kvadrater i varje hörn.

Stämplas på baksidan.

KJOL + JACKA

HÄTTA

STRANDA-DRÄKT.

FÖRKLÄDE + SCHAL

Södra Kalmar Läns
Hemslöjdsörening

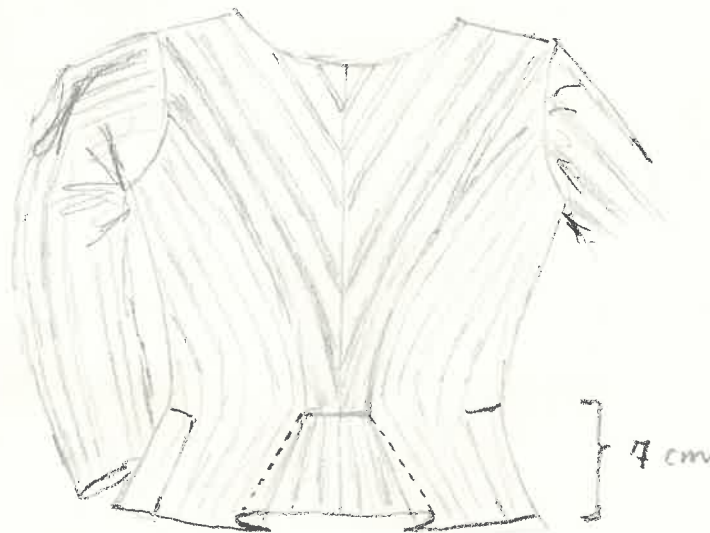
Box 186

38101 Kalmar

Tacksam att få skissen i red. d. 0480/20903

Småland
Kalmar län
STRANDA HÄRAD

43 cm

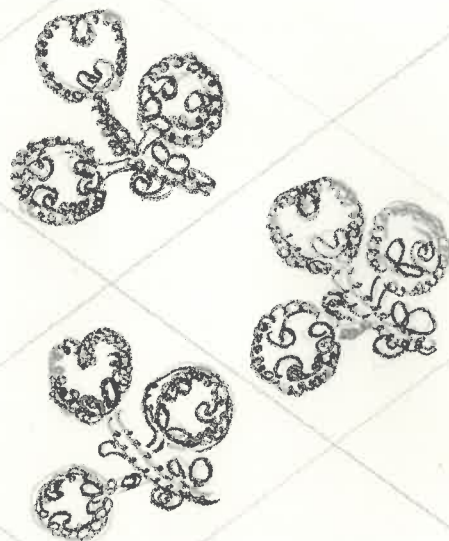
Småland
Kalmar län
STRANDA HÄRAD

Förklädets längd 5 cm kortare än kjolens.

HALSKLÄDE

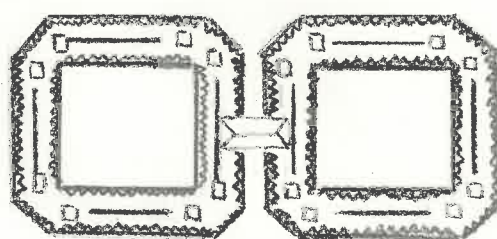
Småland
Kalmar län
STRANDA HD

BROSCH
silver

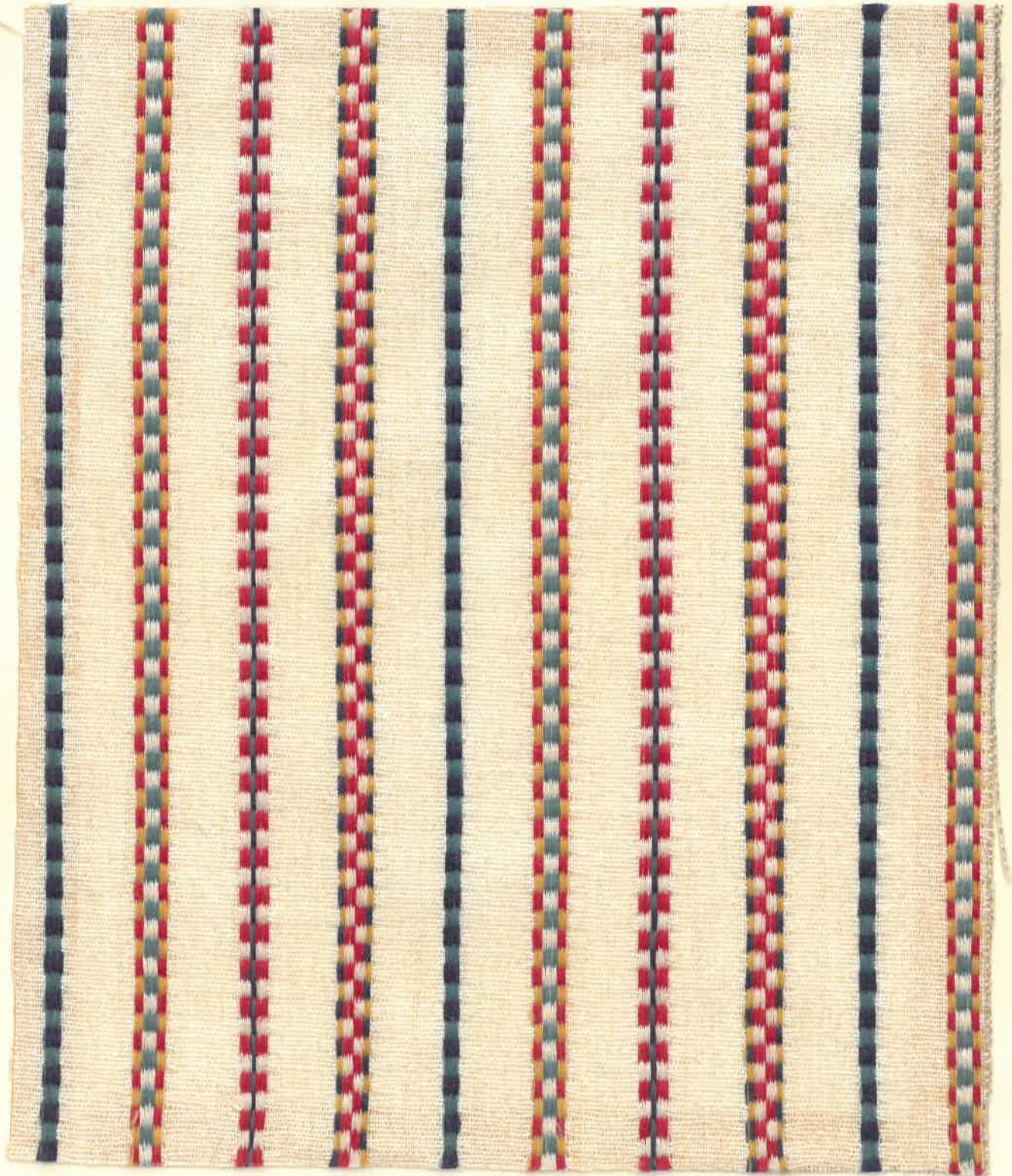
Småland
Kalmar län
STRANDA HD.

SKALA 1:1.

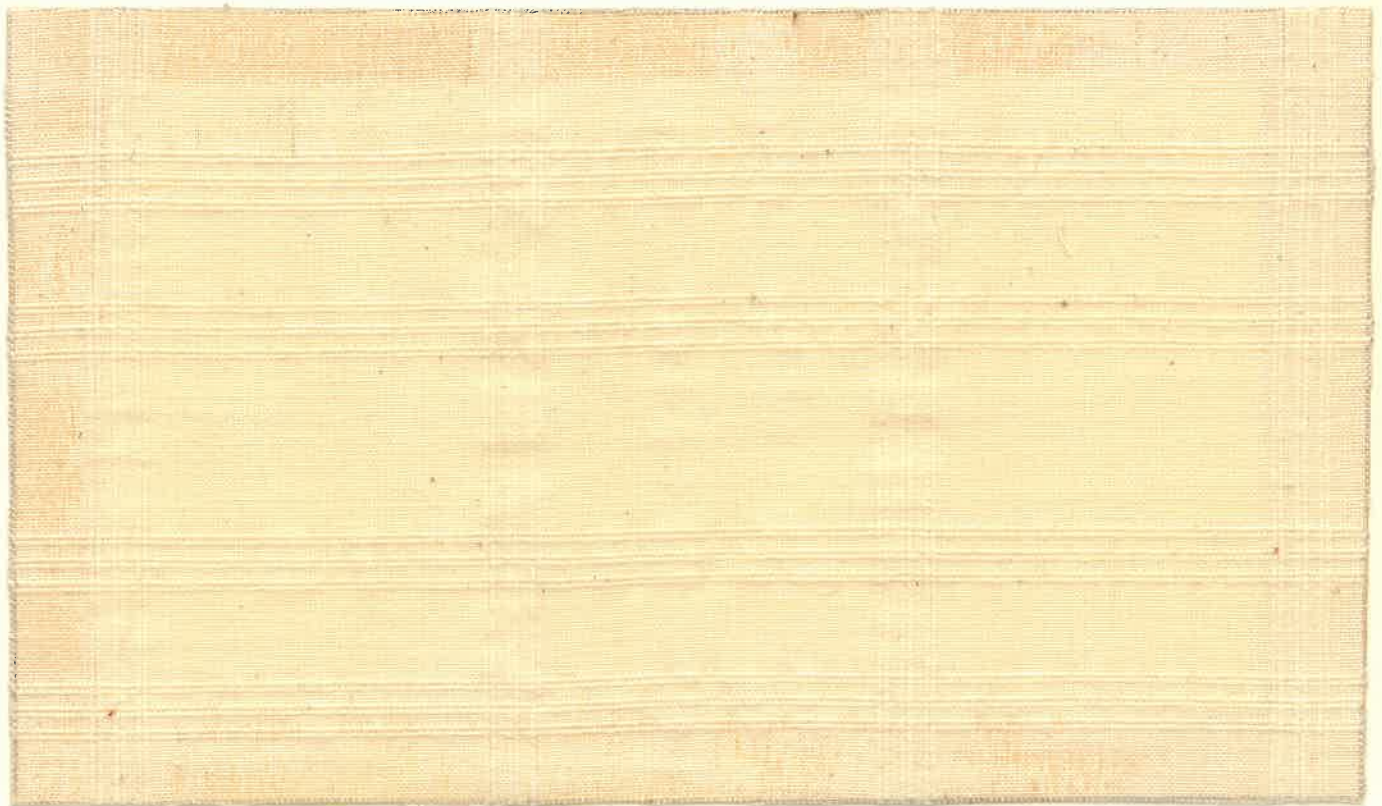
Småland
Kalmar län
STRANDA HÄRAD

TYG TILL KJOL OCH TRÖJA

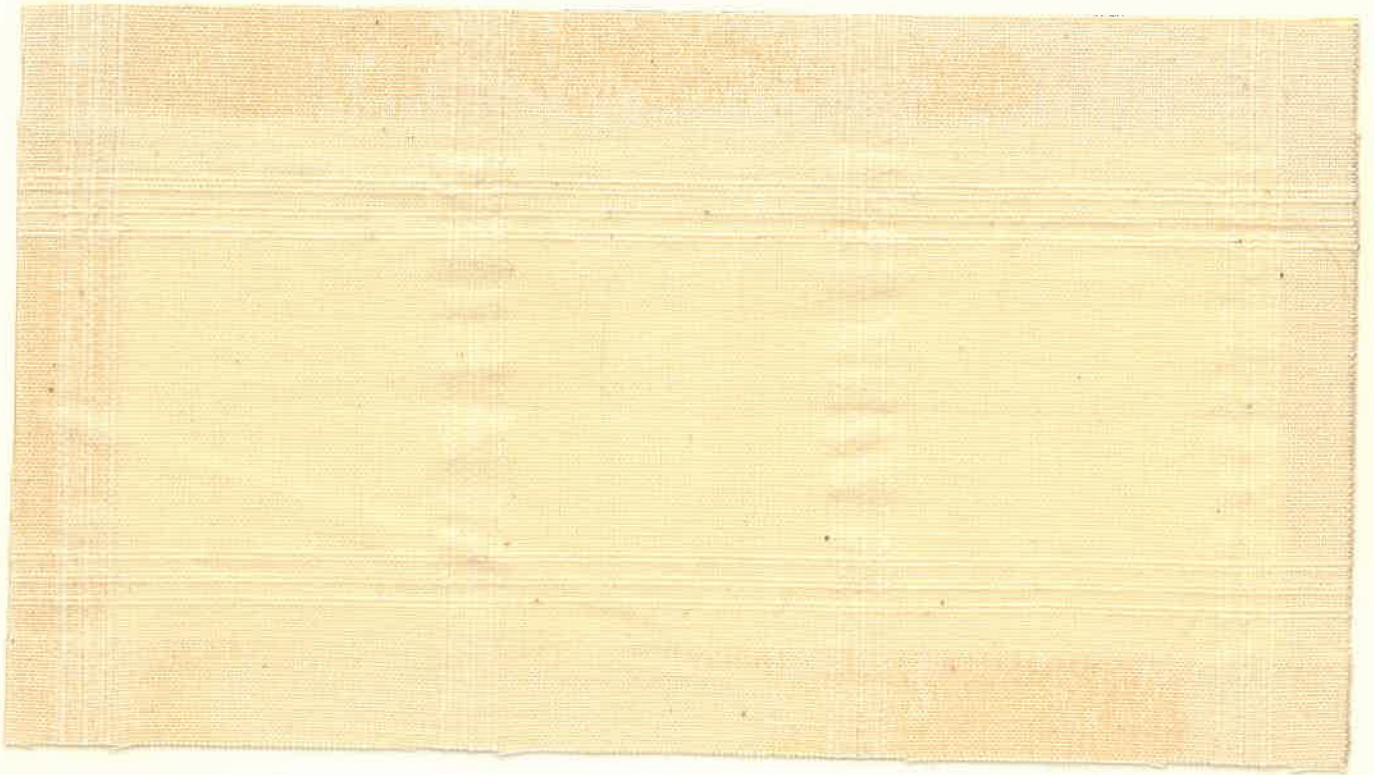
FÖRKLÄDESTYGI.

Småland
Kalmar län
STRANDA HÄRAD

HALSKLÄDESTYG.

Småland
Kalmar län
STRANDA HARAD

Småland
Kalmar län
STRANDA HÄRAD

TYG TILL BINDMÖSSAN

